

PEV Psychiatrie – 8/2/2024

Seksuele diversiteit: van
pathologie naar variatie?

VAN HOLEBI NAAR 2SLGBTQ²IAP+

GESCHIEDENIS VAN EEN ZOEKTOCHT NAAR ERKENNING

Paul Enzlin

Instituut voor Familiale en Seksuologische Wetenschappen (IFSW) – KU Leuven

Sibling Vossem

Mihra Zaventem

- Ik voel me geen expert in waarover ik vandaag wat kom vertellen
- Ik zal letten op mijn woordgebruik, maar ga toch nog inclusiviteitsfouten maken
- Ik heb lang geleden de vraag gekregen of ik iets wilde vertellen vandaag
- Ik heb die uitnodiging met plezier aanvaard
- Maar had er gisteren al spijt van
- We zullen zien waar we geraken ...

EEN PAAR VRAGEN AAN JULLIE ...

- Wie voelt zich duidelijk man of vrouw?
 - Wie kent er mensen die daarover twijfels hebben?
 - Wat bedoelt iemand als die zegt: 'ik ben een man' of 'ik ben een vrouw'?
 - Wat bedoelt iemand die zegt: 'ik ben geen van beide'?
- Wie is er zeker over zijn/haar/hun seksuele oriëntatie?
 - Wie kent er mensen die twijfels hebben of hadden over hun seksuele oriëntatie?
 - Wat bedoelt iemand als die verwijst naar een seksuele oriëntatie?
 - Kan een seksuele oriëntatie veranderen?

- Waar komt het acroniem 2SLGBTQ²IAP+ vandaan ... ?
 - Evolutie in het denken over seksuele identiteit
 - Evolutie in het denken over genderidentiteit
- Wat is helpend om te bereiken wat deze groepen – en voor de mensen die ze vertegenwoordigen – willen?
 - Mensenrechtendiscours
 - Wij/zij discours
 - Binnenin de groep
 - Buitenwereld
 - waarden en normen ~ genderideologie
 - Respect in dialoog met hen

- Give me an L
- Give me a G
- Give me an B

• LGB +

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- religieus-morele en juridische benadering
 - goed en slecht, strafbaar gedrag
 - zondig en moreel verwerpelijk gedrag

→ DOEN

EIND 19de eeuw

- medisch psychiatrisch-psychologische benadering
 - gezond en ongezond
 - normaal en abnormaal
 - → psychiatrische ziekte die een medische behandeling vereist

→ ZIJN

continuïteit qua norm

- heteroseksuele coïtus binnen een huwelijk
- alles wat daarvan afwijkt is 'slecht', 'ongezond', 'abnormaal'

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- Binaire visie op biologische sekse (geslacht)
 - M + V
 - → heteroseksualiteit
 - hetero-normatief
 - Wat van die norm afwijkt ...
 - → homoseksualiteit
 - pathologie (1968 – 1973 – 1980)
 - → bisexualiteit
 - 'maatschappelijk verontwaardiging'

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- Kinsey (1948; 1953)

“In the light of these accumulated data, we must conclude that current **concepts of normality and abnormality** in human sexual behavior represent what are **primarily moral evaluations**.

They have little, if **any biologic justification**. The problem presented by the so-called perversions is a product of the disparity between the basic biologic heritage of the human animal, and the traditional, cultural codes.

It is society's reaction to the individual who departs from the code, or the individual's **fear of social reaction** if this departure from the code is discovered, which is most often **responsible for his personality disturbances**.

The problem of the so-called sexual perversions is **not so much one of psychopathology** as it is **a matter of adjustment between an individual and the society** in which he lives.”

(Kinsey et al., 1949, pag. 32).

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- Kinsey (1948; 1953)
 - Dimensionele visie op seksuele oriëntatie

0	1	2	3	4	5	6
uitsluitend hetero	overwegend hetero, alleen incidenteel homo	overwegend hetero, meer dan incidenteel homo	gelijk homo en hetero (biseksueel)	overwegend homo, meer dan incidenteel hetero	overwegend homo, alleen incidenteel hetero	uitsluitend homo
← seksuele geaardheid →						

- “Categorie X”

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- DSM I (1952)
 - Seksuele deviantie (o.a. "homoseksualiteit")
- DSM II (1968)
 - "Homoseksualiteit"
 - 1973 : APA stemming om homoseksualiteit te schrappen
 - 6de herdruk (1973) – "stoornis van seksuele oriëntatie" om "Ego-dystone homoseksualiteit" te benoemen
- DSM III (1980)
 - Andere psychoseksuele stoornissen
 - "Ego-dystone homoseksualiteit"
- DSM III-R (1987), DSM-IV (1994), DSM-5 (2013)
 - Geen vermelding meer van 'homoseksualiteit'
 - Norm – 'seks tussen instemmende personen'

Then in 1970 **gay activists** protested against the APA convention in San Francisco. These scenes were repeated in 1971, and as people came out of the "closet" and felt empowered politically and socially, the APA directorate became increasingly uncomfortable with their stance.

Psychiatrists, in a Shift, Declare Homosexuality No Mental Illness

By RICHARD D. LYONS

Special to The New York Times

WASHINGTON, Dec. 15—The American Psychiatric Association, well and demonstrate no generalization, altering a position it has held for nearly a century, decided today that homosexuality is not a mental disorder.

The board of trustees of the 20,000-member group approved a resolution that said in part, "by itself, homosexuality does not meet the criteria for being a psychiatric disorder."

Persons who are troubled by their homosexuality, the trustees said, will be classified as having a "sexual orientation disturbance" should they come to a psychiatrist for help.

"We will no longer insist on

individuals who insist that they are well and demonstrate no generalized impairment in social effectiveness," the trustees said.

The trustees defined "sexual orientation disturbance" as a category for "individuals whose sexual interests are directed toward people of their own sex and who are either disturbed by, in conflict with, or wish to change their sexual orientation."

The semantics of the resolution and exactly how it differed from the association's previous position were challenged by re-

- Give me an L
- Give me a G
- Give me an B

...

...

...

- Give me an A

- LGB ... A . +

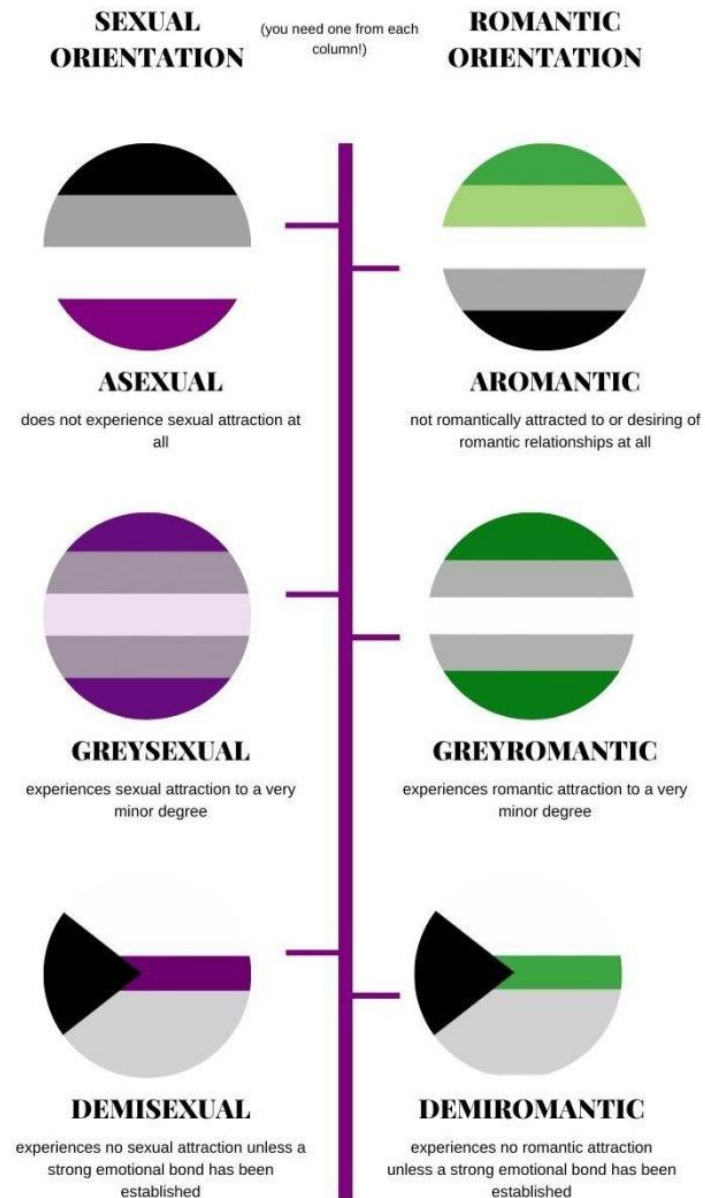
EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- Kinsey (1948)
 - Categorie X = “mensen zonder socio-seksuele contacten of reacties”
- Kinsey (1953)
 - Categorie X = “individuen die niet op een erotische manier reageren op heteroseksuele of homoseksuele prikkels en die tevens geen fysieke contacten hebben gehad met personen van hetzelfde of het andere geslacht waarbij een erotische reactie optrad”

The Asexual Spectrum

*definitions from asexuality.org

FEMESTELLA

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- 2001
 - AVEN - Aseksualiteit
 - 'modern activisme' → 'sociale media' ...
 - ACE- continuum
 - Grey-sexuals, demi-sexuals
- groep die erkenning wil

The image shows the cover of the book 'Sexual Fluidity' by Lisa M. Diamond. The cover features a close-up, black and white photograph of a woman's face, focusing on her eyes and nose. The text is overlaid on the image.

SEXUAL FLUIDITY

LISA M. DIAMOND

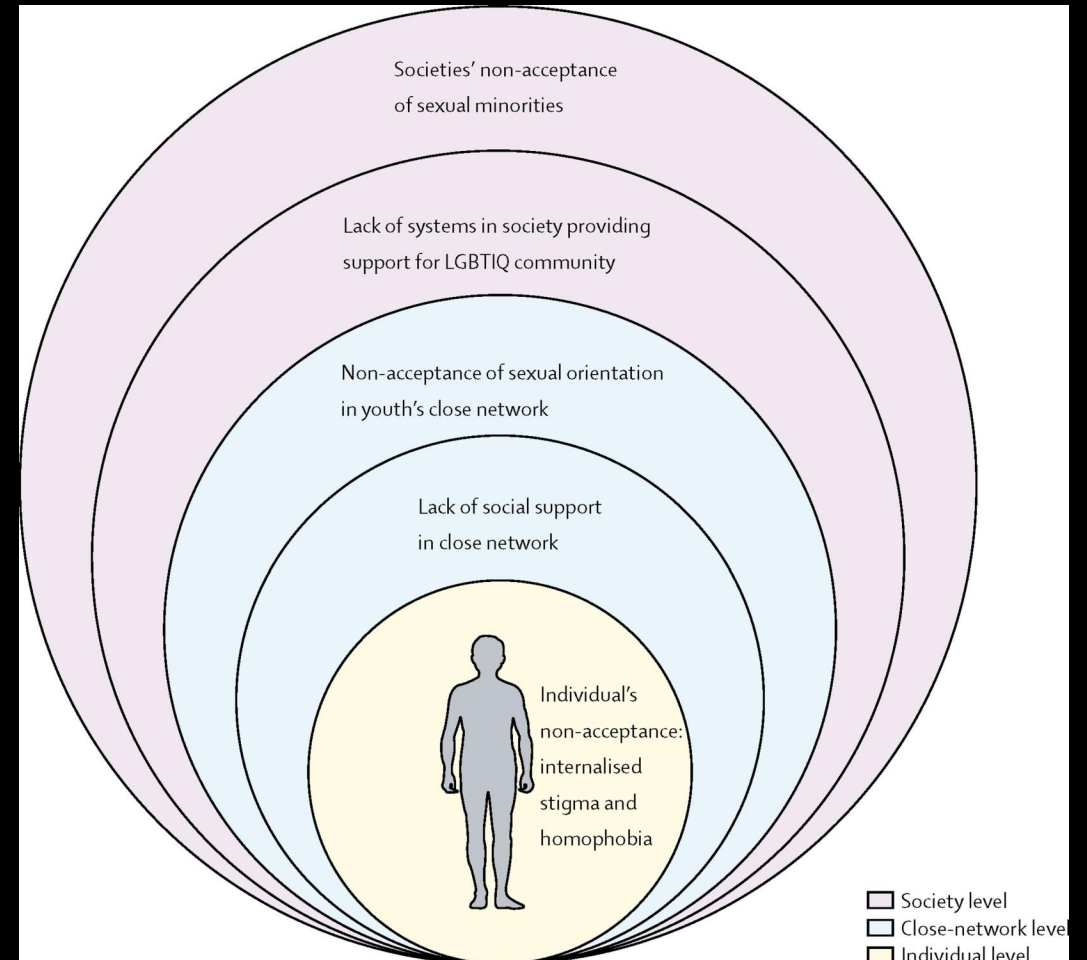
UNDERSTANDING WOMEN'S LOVE AND DESIRE

EVOLUTIE IN DENKEN OVER SEKSUELE IDENTITEIT

- 2009
 - Lisa Diamond
 - Sexual fluidity
 - SO is geen vaststaand gegeven
- 2013
 - van Anders
 - *Sexual Configurations Theory*
 - dimensionele visie op seksuele oriëntatie
 - Gender/seks + aantal partners + ...
 - Polyamorie
 - Consensuele non-monogamie

EVOLUTIE IN DIVERSITEIT VAN SEKSUELE IDENTITEIT

- Medische aandoening
 - Stigma
 - Discriminatie
 - Homofoob geweld
- mentale gezondheid
- Seksueleminderheidsstress model
- Variatie van normale seksualiteitsbeleving
 - ERKENNING

- Give me an L
- Give me a G
- Give me an B
- Give me a T
- Give me a Q

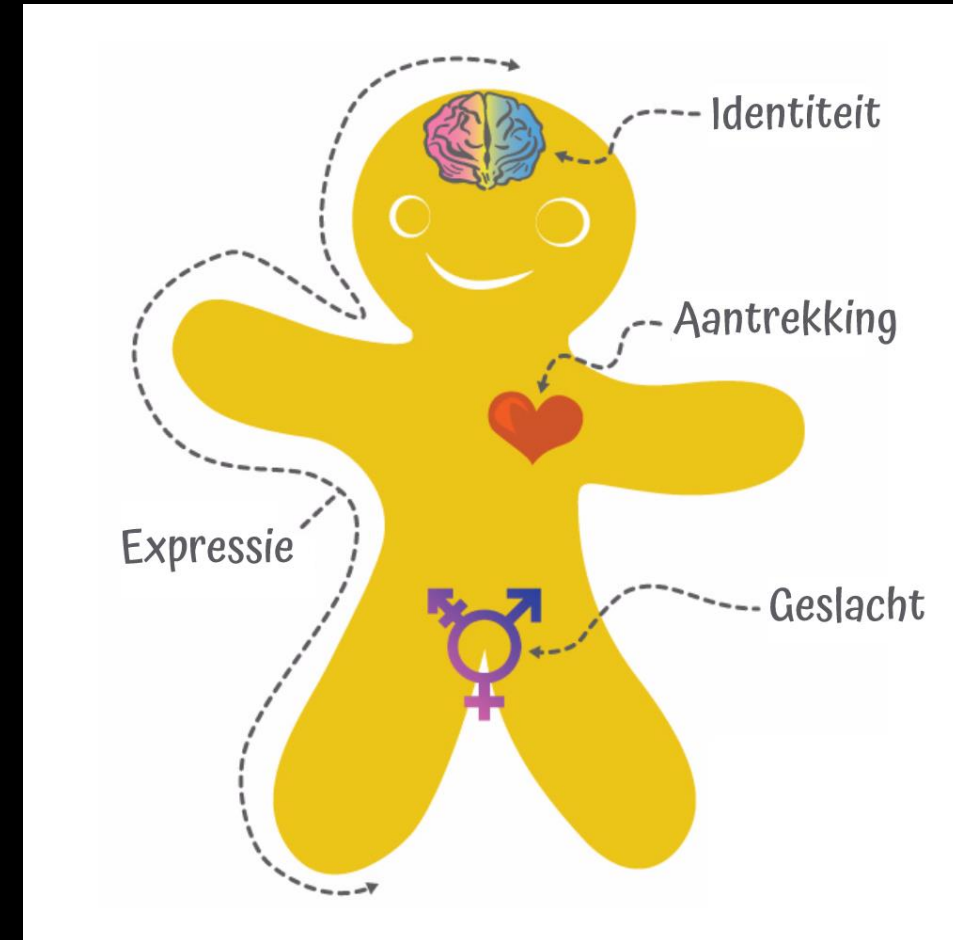
...

- Give me an A

- LGBT .. A . +

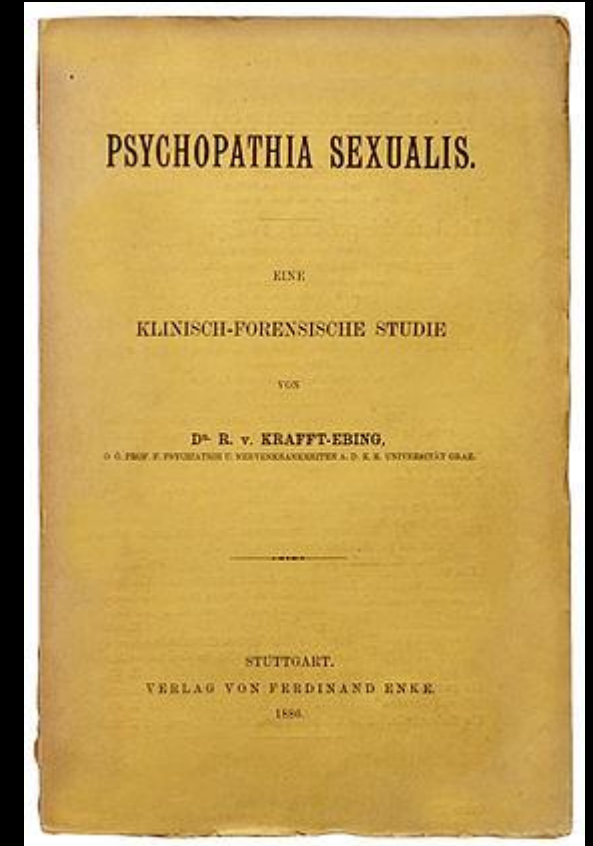
EVOLUTIE IN DENKEN OVER GENDERIDENTITEIT

- 1955
 - Money – gender
 - Genderidentiteit
 - Man, vrouw, X
 - Genderrol
 - Maatschappelijke voorschriften
 - Beleving
 - Genderkoek ~ dimensionele benadering
 - cis-gender, non-binair, gender queer
 - AMAB en AFAB dat al of niet congruent is met iemands persoonlijke beleving

EVOLUTIE IN DENKEN OVER CLASSIFICATIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN

- DSM-I (1952)
 - Seksuele deviatie
 - [Von Krafft-Ebing]
- DSM-II (1968)
 - Niet-gespecificeerde seksuele deviatie
 - Homoseksualiteit
 - Fetishisme
 - Pedofilie
 - **Transvestitisme**
 - Exhibitionisme
 - Voyeurisme
 - Sadisme
 - Masochisme
 - Andere seksuele deviatie

EVOLUTIE IN DENKEN OVER CLASSIFICATIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN

• DSM-II (1968) → vanaf de 6de herdruk (1973) →

- Niet-gespecificeerde seksuele deviatie
- Homoseksualiteit → Seksuele oriëntatie stoornis
- Fetishisme
- Pedofilie
- Transvestitisme
- Exhibitionisme
- Voyeurisme
- Sadisme
- Masochisme
- Andere seksuele deviatie

Then in 1970 gay activists protested against the APA convention in San Francisco. These scenes were repeated in 1971, and as people came out of the "closet" and felt empowered politically and socially, the APA directorate became increasingly uncomfortable with their stance.

EVOLUTIE IN DENKEN OVER CLASSIFICATIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN

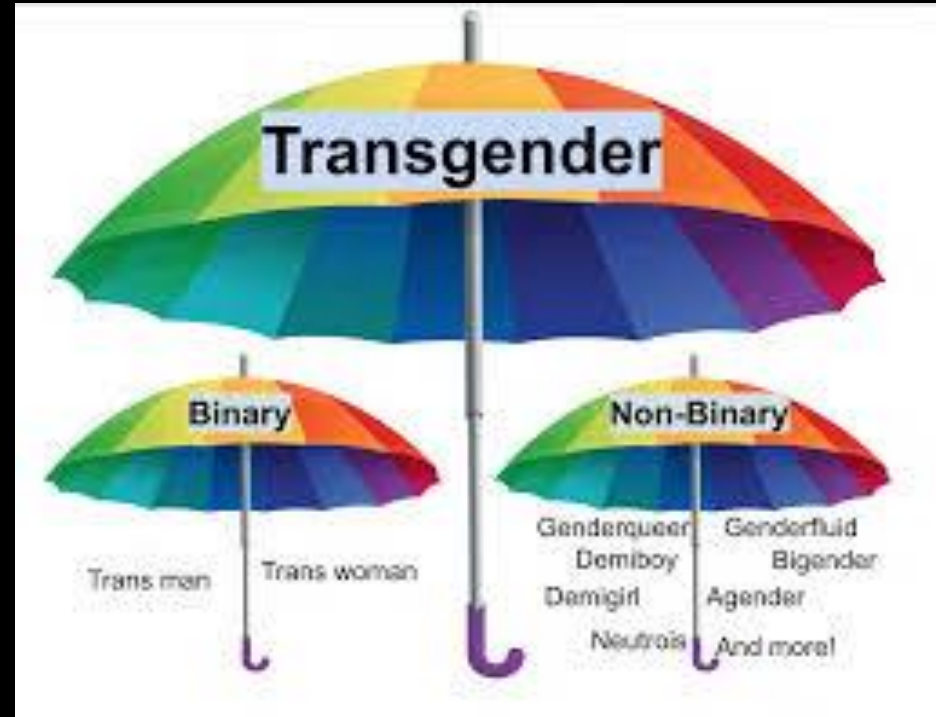
- DSM-III (1980)
 - Psychoseksuele stoornissen
 - Gender Identiteitsstoornis
 - **Transseksualiteit**
 - GIS bij kinderen en jongeren
 - Atypische GIS
 - Parafilieën
 - Psychoseksuele disfuncties
 - Andere psychoseksuele stoornissen
 - **Egodystone homoseksualiteit**
 - Niet elders geclassificeerde psychoseksuele stoornis

EVOLUTIE IN DENKEN OVER CLASSIFICATIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN

- DSM-III –R (1987)
 - Gender Identiteitsstoornis
 - Parafilieën
 - Psychoseksuele disfuncties
 - Andere psychoseksuele stoornissen
 - ~~Egodystone homoseksualiteit~~
 - Niet elders geclassificeerde psychoseksuele stoornis
-
- DSM-IV (1994)
 - Seksuele en genderidentiteitstoornissen
 - Seksuele disfuncties
 - Parafilieën
 - Genderidentiteitstoornissen

EVOLUTIE IN DENKEN OVER CLASSIFICATIE VAN SEKSUELE STOORNISSEN

- DSM-5 (2013) ~ 3 aparte hoofdstukken
 - Seksuele disfuncties
 - Parafilieën
 - Genderdysforie
- (ICD-11; 2018) ~ Genderincongruentie

GENDER – ICD-11

ICD-11 has now been ratified by the World Health Organization member states.

Since 2013, **WPATH** has been closely involved with the WHO efforts to move **away from the mental health classification** and the corresponding nomenclature change. The new terms are:

- “gender incongruence of adolescence and adulthood”
- “gender incongruence of childhood”

We hope that these changes will have a positive effect on **access to care** for trans people, but providers and patients in the US should not hold their breath in anticipation. If history is a guide, it will take another decade or so for the US to adopt the changes introduced in ICD-11.

We hope that other countries will adopt these changes more quickly and lead the way to **more equitable and constructive care delivery** for those whose Gender Incongruence requires medical treatment and to a **reduction in the damage caused by mental health diagnoses that stigmatize gender**.

- Give me an L
- Give me a G
- Give me an B
- Give me a T

...

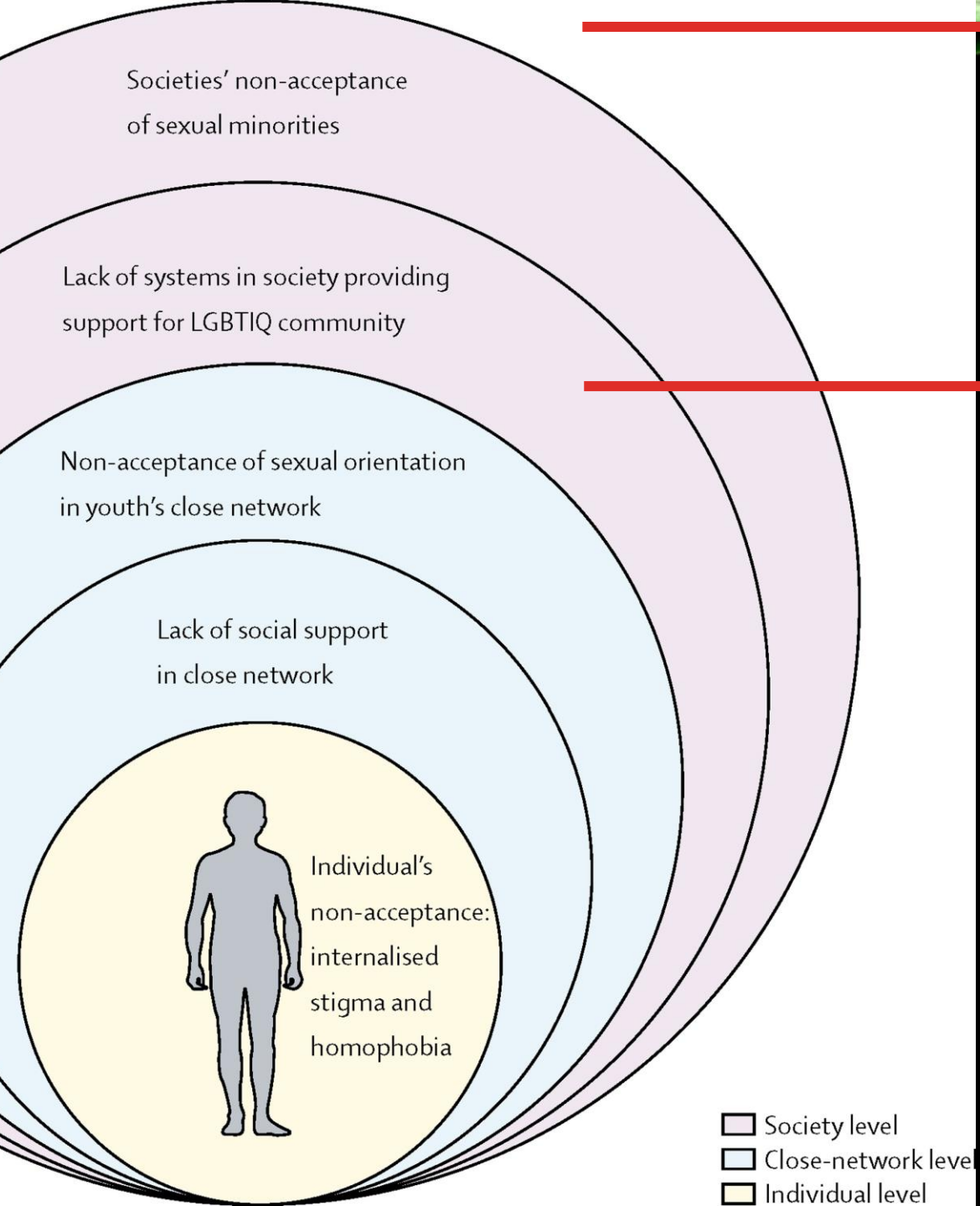
Give me an I

- Give me an A

- LGBT .. A . +

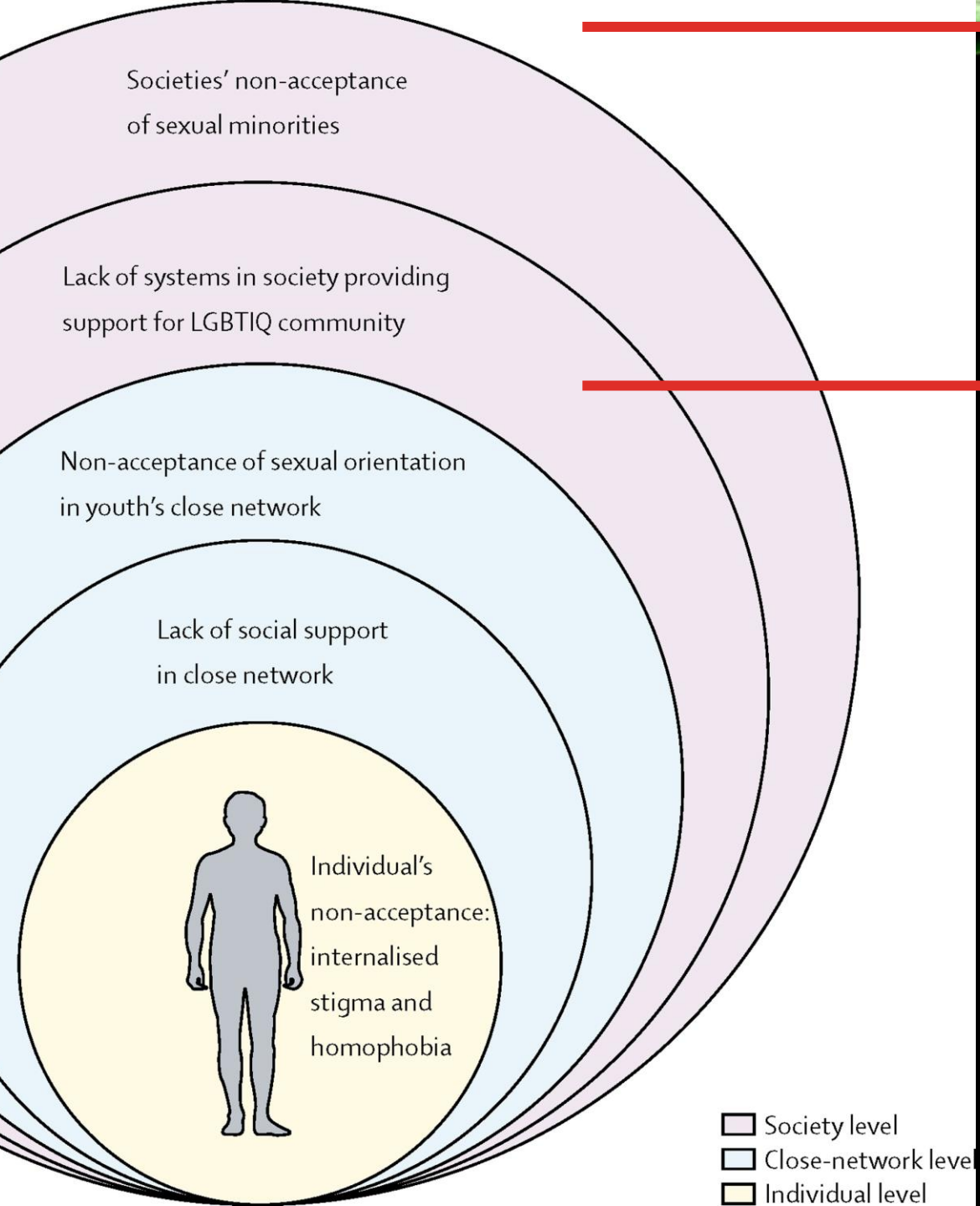
EVOLUTIE IN DENKEN OVER INTERSEKSE

- Biologisch
 - Binaire visie: mannen en vrouwen
- Intersekse
 - Hermafroditisme
 - Interseksproblemen
 - Disorders of sexual development = medische invalshoek
 - Differences of sexual development = sociale aspecten ~ DIE, HUN
- = spectrum met veel variatie
- “Because after all, the problem is not the function of this body, but it is whether or not we socially deem it to be okay.”
- = erkenning

- **Mensenrechten discours**

- Universele rechten van de mens (1948)
- Yogyakarta-principles (2006)
 - *Yogyakarta Principles on the Application of International Human Rights Law in Relations to Sexual Orientation and Gender Identity*
- Instrumenten die deze rechten niet afdwingbaar maken ... maar passen in een streven naar gelijk(waardig)heid
- Door belangenorganisaties o.a. *Transgender Infopunt, Cavarria, Intersekse Vlaanderen, NNID, Amnesty International, ...* ingezet
- Universeel aanvaarde normen
 - → invloed op lokaal, nationaal en internationaal niveau → wetten

- **Mensenrechten discours**

- Universeel aanvaarde normen
 - → invloed op lokaal, nationaal en internationaal niveau → wetten
- Maar gaat ook voorbij aan de verschillen
 - Behandeling → LGB <-> T <-> I
- Acroniem staat voor inclusie, maar de verschillende groepen 'versterken' elkaar niet altijd

2SLGBTQ²IAP+

LGBAP

Seksuele
identiteit

-

T 2S

Gender-
identiteit

-

Q²

Maat-
schappelijke
vragen

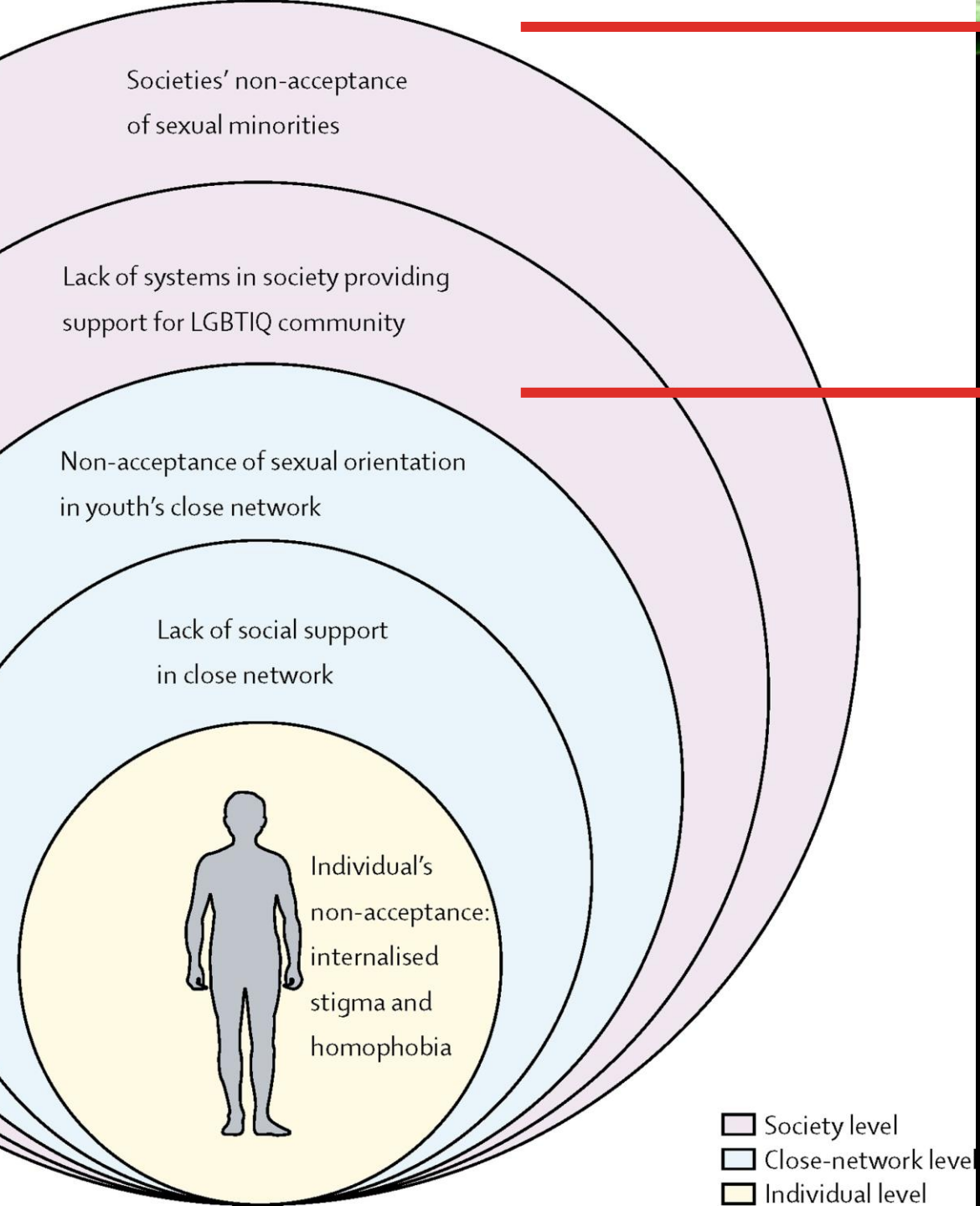
-

|

Intersekse

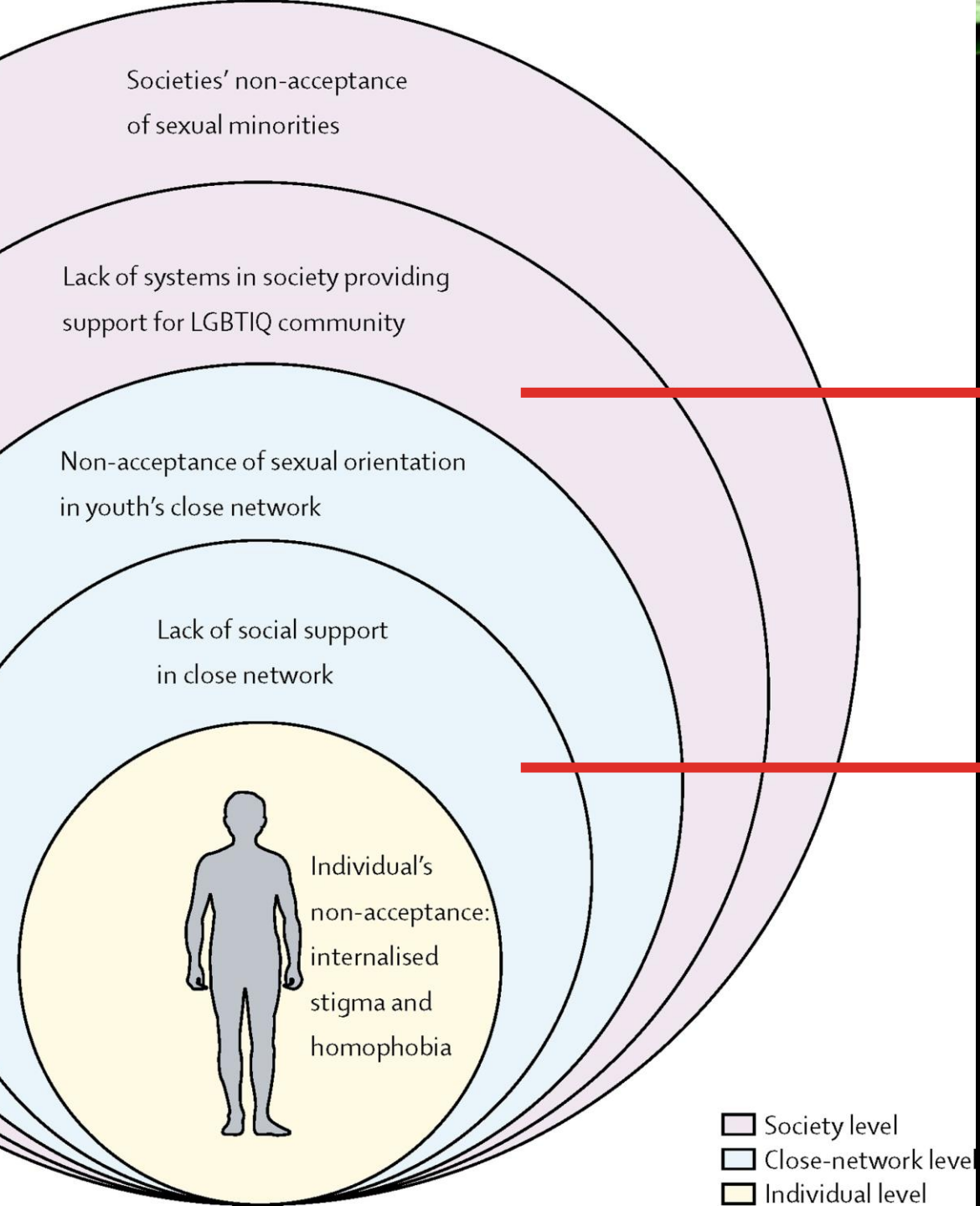
+

?

• **Mensenrechten discours**

- Binnen de grote wij-zij discussie is er eveneens een kleinere wij-zij discussie die inclusiviteit ook wel wat in de weg staat
- De laatste tijd wordt het wij-zij debat ook 'politiek' versterkt door anti-'gender ideologie' bewegingen die vechten tegen vrouwenrechten, SGM en seksuele educatie

- **Maatschappelijk en sociaal level**

- Heteronormativiteit en cisnormativiteit

→ Homofob en transfoob geweld

- Kracht van de wet?
- Andere krachten
 - religie, etniciteit, normen en waarden

→ respect, gelijkwaardigheid, erkenning

- Give me an L
- Give me a G
- Give me an B
- Give me a T
- Give me a Q²
- Give me an I
- Give me an A
- Give me a P
- Give me a/an ... +

2S L G B T Q² I A P +

EVOLUTIES IN DE SEKSUOLOGIE : CONCLUSIE

- Validiteit van de constructen die we gebruiken
 - Van een categoriaal - pathologiserend (discriminerend, stigmatiserend) denken
 - naar een dimensioneel – normaliserend (accepterend, bevorderend) denken
- Multidimensionaliteit en diversiteit
- Polemische/politieke/discipline gebonden debatten
- Vraag naar eenvoudige oplossingen van de mensen
 - Maar niet eenvoudig ...
 - Taal – persoonlijke voornaamwoorden: zij/hij/hen/die en haar/zijn/hun/diens
 - Toegang tot en kost van interdisciplinaire behandeling

Zie me zoals ik ben

zorg voor me

en geef me zorg

2S LG B T Q² I A P +

THANK YOU !